

Lipták Pál *Tapasztó öregember*-e — groteszk humorú ábrázolás (fenékkal a nézőnek egy toprongyos alak). Kevés asszociációt nyújt, de véleményünk szerint jó színfolt a kiállításban. *Esti hangulat* című, vörösekben pompázó képe emelkedett expresszió.

A vásárhelyiek közül Németh József kiemelkedő, különösen a *Pulóvizes* nő szugesztív szépsége, érzelmeinek mélysége.

Végül a megyei Munkácsy Emlékérmes Lóránt Jánosról.

Különös, magas horizontú képkölteményei sok szállal kötődnek a síksághoz. Ezeknek a finom szűrőkbe transzponált képeknek közvetlen elődje a tárlaton szereplő földszínű kompozíciója, amelyet 1968-ban készített.

A Békés megyei Tanács a következő művészeket részesítette nívódíjban: Kajári Gyula, Fodor József, Németh József, Gaburek Károly, Mihály Árpád, Hézső Ferenc, Papp György.

VÉKISS MARGIT

ZENE

SZEGEDI ZENESZERZŐK HANGVERSENYE

A magyar zenei élet közismert sajátossága az a fővároscentrikus jelleg, amely a komponisták, előadóművészek és együttesek helyzetét, lehetőségeit sajátos módon determinálja. A kommunikációs eszközök centralizációja, az európai és a világ zene-művészetével való aktív kölcsönhatás a fővárosba vonzza a zenészeket. A vidéki városokban élők munkásságának lehetőségei általában beszűkülnek, ezért érthető, hogy a kibontakozó tehetségek Budapestre menekülnek a lokális, szűk hatásrendszerből, hogy az egyetemes, az egész ország zenei életét reprezentáló közegben bizonyítsák tehetségüknek a tágabb értékrendszerben kifejezhető rangját.

A vázolt észrevételek szempontjai szerint kívánok néhány megjegyzést tenni a szegedi zeneszerzők május 30-án, a Nemzeti Színházban elhangzott hangversenyével kapcsolatban.

Utólag könnyű megállapítani, hogy az időpont megválasztása és a meghirdetett cím nem volt szerencsés. A meglehetősen zsúfolt koncertévad (Beethoven- és Bartók- emlékhangversenyek tömege!) után viszonylag kevés ember előtt hangzott el ez a műsor, amelynek jelentősége nemcsak a város zenei életének szempontjából értékelhető.

A műsor első felében kegyeletteljes megemlékezésként hatott *Király König Péter III. d-moll* szimfóniájának és *Figedy Fichtner Sándor 1848* című szimfonikus költeményének megszólaltatása, amelyeket Vaszy Viktor vezényletével a szegedi Szimfonikus Zenekar lendületes, erőteljes előadásában hallhattunk.

Király König Péter (1870—1940) zeneszerző és karmester, 1904—1940-ig a szegedi zeneiskola igazgatója volt. 1926-ban írt szimfóniája művelt komponistát reprezentál. Hagyományos szerkesztési törvények kereteiben magyaros tematikát egyesít a német romantika harmóniai és hangzási tradícióival. Az európai és a magyar zene megújulásának sodrától elszigetelt alkotó műve végső soron tartalmában és hatásában is partikuláris maradt. (Ez időben mutatják be *Alban Berg Wozzeck*-jét, *Stravinszkij Oedipus Rex*-ét írta. A magyar zeneszerzők reprezentatív szintjét *Bartók Táncszvit*-je, zongoraszonátája, I. *zongoraverseny*-e, valamint *Kodály Psalmus*-a és *Háry*-ja képviseli.)

Zenei életünk konzervatív ágában *Hubay Jenő Petőfi szimfóniá*-ja az akadémikus-romantista irányzat képviselőjeként gyakorolt jelentős hatást. *Király König Péter* szimfóniája is ennek az irányzatnak sajátosságát mutatja. Magyaros vonásait

a népies műdal és verbunkos elemek használata adja. A népies műdal a XX. század első évtizedeiben már a társadalmi fejlődés haladó vonalához nem tartozó réteg művészi megnyilvánulása, a nemzeti jelleg ilyen zenében való kifejezése anakkronisztikusan hat.

A nemzeti tartalom zenei megfogalmazása Bartók és Kodály művészetében azért újszerű, mert a félfudális magyar struktúrában a parasztság kenéje olyan forrás, amely képes az egész magyar közösség szabadságtörekvéseinek kifejezésére.

Figedy Fichtner Sándor 1903-tól a szegedi honvédzenekar karnagya volt. Szimfonikus költeménye a zeneszerzés szakmai ismeretei tekintetében átlagos színvonalú. A *Klapka-induló* romantista feldolgozása, a verbunkos melodika utánérzéseivel, lokális jellegű alkotót mutat be. Hangulatilag jól felépített, virtuóz hangszerkezésre alapozott darab, a helyi zenetörténet érdekes alkotása.

A hangverseny második felében *Vaszy Viktor Ünnepi nyitány*-a és *Vántus Istvánnak Juhász Gyula „Himnusz az emberhez”* című versére írott kantátája hangzott el.

Vaszy Viktor fiatalkori komponista tevékenysége a korabeli progresszív vonallal kapcsolódott össze. Bartókkal, Kodállal, Dohnányival való személyes kapcsolata korszerű magyar zeneszerzői és karmesteri tevékenységhez adott inspirációt. Ünnepi nyitánya (a magyar színjátszás 150 éves jubileumára) 1941-ben készült. Világos szerkesztés, a népi dallammodellek alkalmazása, színes hangszerelés, hangzásegyensúly jellemzi a művet. Vaszy Viktor egyetemes hatásrendszerre reagáló, eredeti sajátosságokat mutató komponista. Zenéjének nemzeti vonásai azáltal mutatkoznak természetesen, hogy a népdal és a népi hangszeres zene tartalmi oldalait átérezve, zenei nyelvezete a magyar kultúra feltárt kincsének elsajátítása során fejlődött egyénivé. Ünnepi nyitánya nem a „szegedi szerzők műsora” címszó alatt értelmezhető helyesen, hanem a XX. századi magyar zene értékes alkotásai között.

Vántus István kantátája a felszabadulás 25. évfordulójára, a városi tanács megrendelésére készült. Juhász Gyula csodálatos verse, ez az újfajta Credo, melyet az alkotó, az istenek örökébe lépő emberhez intéz — himnikus kompozíció alapjául szolgál. A vonóegyüttes nélkül színesen hangszerelt mű nagy hatású kompozíció. Az indítás — harangütések között felívelő móllos, pentatonszerű dallamíveivel — elégikus hangulatú. Több lépcsős drámai fokozással jut el az új hitvallás szövegének zenei megjelenítéséig: „Ember, én hiszek tebenned!” Konstruktív szerkezete, amelyben minden hang helye az adott folyamatban pontosan meghatározott, sok olyan újszerű harmóniai effektust és hangszín-kombinációt tartalmaz, amelyek a szöveg tartalmának átélhetőségét megsokszorozzák. Értékei alapján joggal reménykedhetünk abban, hogy a jövő szezonban ezt a kantátát újra hallhatjuk.

A bemutatón a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a Szegedi Zenebarátok Kórusa elismerést érdemlő munka eredményeként szólaltatta meg az említett műveket.

A városi vezetés a korábbiakhoz képest fokozott érdeklődéssel kíséri a zenei intézmények működését, aktív támogatásának számos eredménye ismert. A városi zenei élettel való intenzív foglalkozás továbbra is fokozottan szükséges. Felnevelendő generációk érzelmi, értelmi és erkölcsi magatartását formáló eszköz a zeneművészet, ezért fejlesztése minden szempontból fontos feladat.

K. T.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Nem közölhető írást küldtek: V. S. Hódmezővásárhely, K. I. Budapest, Sz. L. Budapest, G. J. Monostorpálya, L. Zs. Monostorpálya, T. Zs., B. L. Győr, Cs. Á. Békéscsaba, P. K. M. Budapest, L. T. Zalaegerszeg, N. K. Szeged, V. B.

Pécs, P. T. Miskolc, P. N. J. Székesfehérvár, T. M. Budapest, V. R. Miskolc, K. L. Szeged, P. G. Csengele, Sz. L. Alberttelep, V. K. M. Székesfehérvár, B. I. Gyöngyös, F. F. L. Hódmezővásárhely, V. J. Székesfehérvár.